

CINEMA

Quan narra allò que ha vist o li han dit, empra la tercera persona i quan s'interfereix en les sensacions que li provoca el que ha vist o li han contat irromp amb el monòleg interior.

Cada capítol és una història individual en la qual desfilen uns tipus que s'aniran repetint en altres històries i molts cops seran l'eix d'una altra narració.

La història de cada personatge, parteix de l'espai illenc i seguint una ruta a vegades molt accidentada, marítima, cap a continents distants, o a vegades quieta, silenciosa, acaba al mateix punt d'origen on es troba la mort. La mort és la constant de l'obra. La primera narració té lloc el dia dels morts. La introducció de la història de cada personatge es fa a partir de la mort i el llibre s'acaba amb la mort, per revenja de les tres dones de can Catany, de l'apotecari.

De vegades la vida del personatge es remunta en el temps. Això dona en conjunt una crònica ràpida de la vida illenca.

Damunt les coordenades d'espai i temps, sota la imaginació de Porcell, ell inventa un desfici d'històries per les quals circula tota la picaresca de la vida amb trets caricaturitzats quasi esperpèntics.

Un món tan real que qualsevol poble de les illes, i potser també de fora d'elles, podria prendre'l com la seva crònica.

BERGMAN EN CINE - CLUB

El setè segell

Maduixes silvestres

Els combregants

La deu de la donzella

per *Francesc Subirà i Rocamora*

(Notes i comentaris després de les dues primeres projeccions.)

...Hem assistit a les dues sessions tres-centes i quatre-centes persones. Les xifres són suficients per a demostrar l'interès que es pot despertar amb cinema de qualitat, diríem de qualitat

reconeguda per la crítica i l'èxit, que han estat la millor propaganda des del 1957 per als films de Bergman.

...Reus havia tingut des del 1957 cap ençà dos cine-clubs. L'un, el Cine Club Universitari, fundat i mantingut per l'equip Tomàs, Pallisé, Martí i els joves reusencs universitaris a Barcelona en aquell temps. L'altre, el Cine Club del Reus Esportiu, mantingut per l'equip A. Cavallé, Vidal, Escoda i altres... Des de fa 10 anys i 3 anys, respectivament, s'han acabat les activitats d'ambdós cine-clubs, i ara el Cine Club del Centre de Lectura recull espectadors forjats en aqueelles sessions, que havien programat en quantitat i qualitat notables. Hi ha nous afeccionats i socis del Centre de Lectura.

Falta comprovar quina col·laboració pot donar aquest públic actual als directius del nou Cine Club, a més de la seva assistència.

...El col·loqui organitzat al final de les projeccions s'ha pogut moure amb un cert dinamisme i les intervencions no han faltat pas: L'interès per la temàtica ha superat el purament de tècnica cinematogràfica... podem prendre això com un defecte positiu... no és senzill arribar a un coneixement suficient de les coses del cinema de manera ràpida i general, però allò que el cine ens diu i ens fa pensar té un evident interès i una vàlua que en ésser acceptada en forma de diàlegs canalitza la possibilitat d'un canvi d'idees a nivell col·lectiu, que donarà eficàcia a l'intent de crear un grup d'estudi per les coses del Cinema, font moderna, viva, inesgotable, d'intercanvi mental i emocional a través de la sensació òptica tot escoltant diàlegs.

...Ens agrada continuar l'esforç dels que volen evitar que seguim caient en la passivitat de l'espectador al qual

donen sopes lligat en una cadira, el dissabte a la nit o el diumenge a la tarda.

...Ah! Sí! El Setè Segell!... Terrible encert fotogràfic... Meravellosa dansa d'espectres amb vestits de l'Edat Mitjana... Fruïció... Enrenou en les creences... Fred a l'esquena...

Pot ésser que fóssim així?... Gràcies! Gràcies!... Ja hem sortit d'aquell món esclau, de tanta frustració, de l'esforç inútil en nom d'uns i d'altres... dels errors, de les misèries, de l'esclavatge!...

No? Em dius NO?... No hem avançat ni un sol pas?... Si tu ho dius!...

...I de Maduixes Silvestres he escoltat alguns comentaris:

"...Que si aquest home era bo i l'han fet tornar dolent entre tots..., que si no ho era tant... que si l'egoisme, que si la fredor, que si les banyes..."

"...Un surt content de films com aquests, és un cant d'esperança!... Em sento optimista ara... tots canvien a fi de bé!... S'acaba una mica com les novel·les d'en Folch i Torres..."

"...Pobre home, quina amargura!... 80 anys sol i amb una mare així!... i un fill brètol!... i la noia, pobreta!... Només estima al vell?... No entens com en tan poca estona hi ha tanta desgràcia, no pot ésser això!"

En fi. Bergman acontenta, irrita, confon... des del primer dia.

Traquem-nos el tarot, que passa...

MORT DE DAMA AL ROMEA

per Lluís Pasqual

Si "el teatre és sempre una incògnita" (Jean Vilar), l'estrena de "Mort de Dama"; la novel·la de Llorenç Villalonga, en versió teatral de Biel Moll i direcció de Ricard Salvat, ha estat l'interrogant més convulsiu que ha mogut els àmbits teatrals aquests darrers dies. Ja feia temps que Ricard Salvat no presentava un espectacle i l'estrena d'aquest en temporada comercial ha constituït tot un fenomen. "Mort de Dama" pertany al cicle de novel·les Bearn, de Llorenç Villalonga. Concretament, mostra la decadència i les contradiccions d'una aristocràcia mallorquina en una època en què les posicions socials estaven totalment preses per la burgesia.

Biel Moll, prenent per punt de partida la versió teatral que el mateix Villalonga havia fet de la novel·la "L'Ombra de la Seu", ha fet uns textos representables, afegint-hi coses de la novel·la i conferint-los una estructura de caire èpic. Dins aquesta estructura èpica, Moll ha aconseguit posar el factor "temps" que, donat per una evocació de records, és un element molt important en la novel·la i en la peça dramàtica; efecte que en teatre és molt difícil d'aconseguir. Malgrat això, fa l'efecte que d'una novel·la curta i agradable n'ha resultat una obra llarga i excessivament narrativa, la qual cosa fa que en algunes ocasions, sobretot a la primera part, arribi en alguns moments a l'avorriment.

El defecte no radica, em sembla, en la tria de l'obra ni en el muntatge, sinó en el fet d'allargar i recolzar massa unes situacions —d'altra banda poc interessants per al nostre públic— (situacions posades de la novel·la i que "L'Ombra de la Seu" havia suprimit per innecessàries) i en la desviació del sentit èpic que se li ha intentat de donar.

Quan les inferències èpiques al text perden el caire de "rondalla" que distingeix dos plans diferents entre el personatge real que ho explica al públic i el personatge fictici que representa, i els mateixos personatges es marquen l'actuació definint-se entre ells, es cau en el camp de l'antiteatralitat.

Aquest error produeix dos defectes:

—Que els personatges estiguin continuament condicionats per les atribucions que d'ells fan